

The Abraham & Millie Arbesfeld
Kollel & Midreshet Yom Rishon
Sunday Morning Learning Programs for Men & Women

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG
WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*When Medicine Can
No Longer Heal:
End of Life Therapies
in Halakhah*

Rabbi David Shabtai, MD
יז' אדר תשע"ב • March 11, 2012

1. שלחן ערוך אורח חיים (שכט:ד)

ד' דאָפּלוּ מַצְאוּהוּ מְרַצֵּץ הַשָּׂאִינוּ יְכוּל לַחֲיוֹת *אֵלָא לְפִי שְׁעָה, מִפְּקָחִין וּבּוֹדְקִים עַד הַטָּמוֹ, אִם לֹא הִרְגִּישׁוּ בְּחַטְמוֹ חַיּוֹת (י) אֲזוּ וְדַאי מֵת, לֹא שָׁנָא פָּגְעוּ בְּרֹאשׁוֹ תְּחִלָּה (יא) לֹא שָׁנָא פָּגְעוּ בְּרִגְלָיו תְּחִלָּה:

2. תלמוד בבלי מסכת שבת קנא ע"א

מתני' איני מעצמין את המת בשבת ולא בחול עם יציאת נפש יוהמעצים עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים: **גמ'** תנו רבנן המעצמו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים משל לנר שכבה והולכת אדם מניח אצבעו עליה מיד כבתה

3. רמ"א יורה דעה (שלט:א)

וכן

אסור לגרום למת שימות מהרה כגון מי שהוא גוסס זמן ארוך ולא יוכל להפרד אסור להשמט הכר והכסת מתחתיו (ב) מכח שאומרים שיש נולות מקלת עופות שגורמים זה וכן לא יזינו ממקומו וכן אסור לשום מפתחות ב"ה תחת ראשו כדי שיפרד אבל אם יש שם דבר שגורם עכוב יציאת הנפש כגון שיש סמוך לאותו בית קול דופק כגון חוטב עלים או שיש (ד) מלח על לשונו ואלו מעכבים יציאת הנפש מותר להסירו משם דאין צוה מעשה כלל אלא שמסיר המונע (ו) (הכל בהגהת אלפסי פ' אלו מגלחין):

4. קריינא דאיגרתא ח"א סי' קצ

בעיקר היסוד דכל מה שאפשר להאריך חיי החולה נאפי' אינו אלא לחיי שעה צריכים לעשות, אמת שגם אני שמעתי בילדותי מימרא כזו ולא ידעתי אם זהו מבר סמכא הוא, אבל בעיני ד"ז צע"ג דביו"ד סי' של"ט מבואר דמותר להסיר דבר המונע פטירת החולה נכשע"ז המונע יסוריו רבים] ורק מעשה בגופו אסור לעשות וא"כ להיות שוא"ת לכאו' [במקום שע"ז יתוספו לו יסורים] לא מצאתי איסור ואדרבא יש ללמוד למנוע מזה עיין בבית לחם יאודה ביו"ד שם ד"ה מכח שאומרים, שאין לתת מלח להאריך הגסיסה וואולי גוסס שאנין אבל לכאו' כל שאינו אלא לחיי שעה ואין בו הצלה ממש דמי לנדון הגוסס שהרי הגוסס הוא כחי לכל דבריו וכ"ז צע"ג.